

“Ik heb nog nooit iemand ontmoet die dood wil en niets mankeert”: professor Distelmans beantwoordt vragen over levenseinde

“Mijn vader had zijn papieren in orde: waarom kreeg hij maar geen euthanasie?”
“Hoeveel kost euthanasie?” Iedereen is bang om de controle op het eigen levenseinde te verliezen. Kan je dat voorkomen en hoe regel je dat dan goed? Prof. Wim Distelmans (VUB/UZ Brussel) ruimt met zijn antwoorden alle misverstanden uit de weg.

Ariane De Borger 12-10-21, 09:43 Laatste update: 13:05 Bron: content redactie

De vragen over palliatieve sedatie, euthanasie en wilsverklaringen die we na onze lezersoproep binnenkregen, toonden aan dat er nog veel misverstanden bestaan. In zijn antwoorden legt prof. Distelmans klaar en duidelijk uit wat kan en (nog) niet kan, hoe een en ander in zijn werk gaat en wat je zelf kan doen om zo lang mogelijk de regie van je leven in eigen handen te houden.

Lees ook

[Vier experts geven hun visie op rusthuis van de toekomst na ijzingwekkende...](#)

[Nieuw proces tegen euthanasiedokter: schadevergoeding kan no...](#)

Eens dementie vastgesteld is, wat zijn mijn opties om toch nog euthanasie te vragen wanneer ik dat wil? Kan ik dat nu al schriftelijk vastleggen en bijvoorbeeld door middel van een zorgvolmacht iemand aanstellen als uitvoerder hiervan? Met eventueel de bepaling van het stadium waarin ik euthanasie wil krijgen, bijvoorbeeld als ik mijn kinderen niet meer herken?

“Neen, vandaag kan je euthanasie enkel op voorhand vastleggen voor het geval je in een onomkeerbare coma raakt. Ook niet door iemand een zorgvolmacht te geven. En verder kan je in een negatieve wilsverklaring zetten wat je allemaal niet wil dat er met jou gebeurt – sondevoeding kan je bijvoorbeeld weigeren – niet wat je wil dat er wél gebeurt. Net omdat je nog wilsbekwaam moet zijn op het moment van de euthanasie, kiezen veel mensen ervoor – net zoals Hugo Claus – om euthanasie te vragen terwijl ze eigenlijk nog een redelijke levenskwaliteit hebben. Dat is natuurlijk pure Kafka...”

Kan je euthanasie krijgen bij niet-fatale chronische ziekte? Het gaat om verergerde fibromyalgie waarbij geen ontstekingsremmers of

bepaalde pijnstillers
genomen mogen worden
door een bijkomende DNA-
afwijking en
bloedstollingsproblemen.

“Dat kan zeker onder ondraaglijk lijden vallen, ook al gaat het om een niet-terminale ziekte. De procedure is dan iets strenger. Er moet een derde arts bij betrokken worden, die gespecialiseerd is in die niet-terminale aandoening: hier een reumatoloog of neuroloog. Maar het mag ook altijd een psychiater zijn. Verder moet er ook een maand zitten tussen het schriftelijk verzoek en de euthanasie.”

Wat als je papieren in orde
zijn, je terechtkomt in een
katholiek ziekenhuis op de
palliatieve dienst en men
weigert om euthanasie toe
te passen bij een 84-jarige?

“Als de 84-jarige in een onomkeerbare coma is en hij heeft een wilsverklaring dat hij in dat geval euthanasie wil, dan mag de euthanasie uitgevoerd worden, hoewel de arts nog kan weigeren. Het is dan aan de vertrouwenspersoon om een andere arts te zoeken. Als de 84-jarige wilsbekwaam is en voldoet aan de voorwaarden, kan hij zeggen dat hij euthanasie wil en kan de procedure opgestart worden. Indien de behandelende arts de euthanasie niet zelf wil uitvoeren – dat recht heeft hij – dan moet hij het medisch dossier binnen de vier dagen overmaken aan een door de patiënt aangeduide andere arts. In zo'n geval is het niet onverstandig om

naar LEIF te bellen: dan proberen de mensen daar om dat eerst lokaal op te lossen. Er wordt dan bij de arts gepolst waarom hij het niet wil doen: heeft hij koudwatervrees of wil hij ondersteuning van een LEIF-arts? Misschien is er in het ziekenhuis een arts die wil overnemen? Als er echt geen oplossing gevonden wordt, kan de patiënt altijd nog overgebracht worden naar een ander ziekenhuis.”

Kan ik omdat ik allerlei ziektes heb (prostaatkanker, achillespezen gescheurd: zelf vind ik dat ik geen echte levenskwaliteit meer heb) nu al euthanasie krijgen? Zo, ja wat zijn de stappen hiervoor? Of moet ik beter zelfdoding plegen? Zo, ja wat is eigenlijk de meest geschikte vorm om dat te doen? (snel en pijnloos)?

“Prostaatkanker kan ongeneeslijk zijn, maar zelfs als het behandeld kan worden, kunnen gevolgen als impotentie en incontinentie zeer zeker ondraaglijk lijden veroorzaken. Als het niet-terminaal is en onder ondraaglijk lijden valt, is de procedure iets zwaarder. De [stappen die je daarvoor moet nemen](#), zijn duidelijk. Eerst schrijf je [op een stuk papier](#) je naam en de datum, dat je euthanasie wil en je ondertekent dat. Als je dat niet meer kan, kan iemand dat voor jou doen, maar dat mag wel niemand zijn die belang heeft bij jouw dood. De arts die de euthanasie zal uitvoeren, volgt dan een wettelijk vastgelegde procedure . Hij

vraagt een andere (LEIF-)arts om de aanvraag te beoordelen, en een tweede als de patiënt niet terminaal is. Zodra het medisch dossier in orde is, kan er een tijdstip worden afgesproken om [de euthanasie uit te voeren](#), in een ziekenhuis of thuis.”

“Zelfdoding kan ik niet aanraden. Vooral in Nederland zijn er groepen die bepaalde middelen aanraden waarmee je snel en pijnloos zou sterven. Of dat inderdaad zo is, is maar de vraag. Een van die middelen die daar genoemd worden, is een conserveermiddel dat gebruikt wordt tegen vleesbederf en dat in grote hoeveelheden dodelijk zou zijn. Maar pijnloos? Al een paar gram van dat spul bezorgt je schele hoofdpijn.”

Mijn schoonmama is 94 jaar oud en levensmoe. Zij wil sterven, zij zegt dat elke dag. Wat is de procedure om euthanasie aan te vragen? Waar kan men terecht? Hoe lang duurt zo'n procedure en hoeveel kost die?

“Op gevorderde leeftijd hoor je dat vaak als arts. “Ik mankeer niks, maar ik wil dood”. Maar als je dan doorvraagt naar die levensmoeheid, dan komen vaak een heleboel kwalen op tafel. “Ik zie niet goed, ik hoor niet goed, ik heb voor alles hulp nodig, ben incontinent”, klinkt het dan. Dat zijn allemaal ongeneeslijke kwalen, die worden niet meer beter en allemaal tesamen kunnen die wel degelijk voor ondraaglijk lijden zorgen en

dus een grond zijn voor een euthanasieverzoek. Overigens is die opeenstapeling van kwalen de tweede belangrijkste reden die aangehaald wordt bij een euthanasieverzoek, na terminale kanker. Ach, ik heb nog nooit iemand ontmoet die dood wil en niets mankeert.

“Over de procedure om euthanasie aan te vragen wegens ondraaglijk lijden door een niet-terminale ongeneeslijke aandoening heb ik het hier al gehad. Daarvoor kan de patiënt zoals gezegd terecht bij haar huisarts. Als die weigert om de euthanasie uit te voeren, moet hij haar binnen de zeven dagen verwijzen naar een centrum dat gespecialiseerd is in euthanasierecht, vaak LEIF. Haar dossier moet dan binnen de vier dagen overgemaakt worden aan de arts die de euthanasie wil uitvoeren en als het om een euthanasie een niet-terminale aandoening gaat, moet ze rekening houden met een maand tussen het schriftelijk verzoek en de uiteindelijke euthanasiedatum.”

“Hoeveel euthanasie kost? De financiële drempel is gelukkig erg laag. Indien de euthanasie in een ziekenhuis uitgevoerd wordt, komt dat neer op de prijs van een dag hospitalisatie, Van supplementen omdat ze op een eenpersoonskamer zal ondergebracht worden, is geen sprake: ze wordt afgezonderd om medische redenen en dan geldt de regeling waardoor je meer moet betalen voor eenpersoonskamers niet. Soms vraagt het ziekenhuis een voorschot dat redelijk

hoog is, maar dat wordt nadien terugbetaald. Thuis betaal je de prijs van een doktersvisite plus nog wat medisch materiaal dat nodig is: in totaal maximaal 100 euro.”

Mijn vader is vorige week overleden, na een strijd van pijn en met helse pijnen bij het aanraken. Hij had euthanasiepapieren die nog een jaar geldig waren. Toch duurde het drie weken voor er iets kon gedaan worden. Aangezien ik ook mijn papieren heb, zou ik graag weten waarom ik zolang moet wachten en de dokters niets kunnen doen om onmiddellijk in te grijpen? Mijn vader vroeg meermaals “waarom heb ik mijn papieren en niemand die iets doet?”

“Euthanasiepapieren bestaan niet, op die ene [uitzondering voor onomkeerbare coma](#) na dan. Ik vermoed dat het hier gaat om zo’n wilsverklaring. Wie die vóór 2 april 2020 opstelde, moest die om de vijf jaar vernieuwen, nu zijn die onbeperkt geldig: het loont de moeite om die van voor 2020 nu dus snel te vernieuwen. Het is een hardnekkig misverstand dat die wilsverklaring gebruikt kan worden om euthanasie af te dwingen in andere situaties. In een geval als dit moet meteen een [eenvoudig euthanasieverzoek](#) geschreven worden en indien nodig de hulp van LEIF worden ingeroepen.”

